

חנוכה (7)

בתוך העולם הזה. וכיצד מגיעים לכך? ישנה דרך אחת: לא לשבת בחושך. להדליק נר, כאשר אדם חי עם הקב"ה לא חסר לו מאומה. ומסר נוסף הטמון בימי חנוכה: לכל אדם ישנן טרדות ובעיות בחיי היום יום: טרדות של פרנסה, של בריאות וכו'. זהו ה"חושך" של העולם הזה. אבל כאשר באה שבת הוא שוכח הכל, וכמו שלימדונו חז"ל (ילקו"ש פ' יתרו רמז רצו): **"ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך"**, וכי אפשר לאדם לעשות כל מלאכתו בששה ימים? אלא שבות כאילו מלאכתך עשויה. והכל נובע מאותו אור קלוש של נר שבת. כי כשם שכאשר מתגלה לאדם **שהברון רוטשילד** הנו קרוב משפחתו שלו, יורדת הרבה דאגות מלבו. כך נר השבת מאיר את המציאות האמיתית ומתגלה לנו שבורא העולם, מי שכל הכסף שלו והזהב שבעולם, וכן הבריאות של כל אנשי העולם, הכל בידו, הוא אבינו! וכיון שכך **"השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך"** (תהלים נה. כג), הוא יפתור לנו את כל הבעיות.

בחנוכה אדם מדליק את הנרות, ומכח הדלקה זו הוא מהלל ושר להקב"ה, מאחר ובאותה שעה מתגלה לפניו האמת של הבריאה. הנה כל האטומים הקטנים ביותר שביקום, כל אחד מהם אומר שירה לבוראו. כל החיות והעופות ושאר יצורי עולם גם הם אומרים שירה. ישנה בריה אחת שאינה אומרת שירה: ה"אני", האנוכי החי בעצבות תמידית. צורת חיים זה הנה שקר אחד גדול, והיא נובעת מעובדת היותו שרוי בחושך. כשמאיר נר החנוכה מתגלה האמת של העולם כי הקב"ה **"חכו ממתקים וכולו מחמדים"** (שה"ש ה. טז). אם אדם היה עומד ומתבונן במתנות הנפלאות שהוא קיבל מהקב"ה: לב, מח, כליות וכו', אברים שערכם לא יסולא בפיו, כ"ש המתנות הרוחניות שיש בידינו, הוא מתמלא כולו הלל והודאה לרבוש"ע. ודי ברגע קטן של אור כדי להגיע למצב של הלל והודאה לבורא יתברך.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "חנוכה"

יש להבין את המסר ולפעול בהתאם הקב"ה יש לו כל מיני מסרים להעביר לנו, ועלינו לקלוט זאת ולפעול בהתאם לרצונו מאתנו. בענין זה אמר ה"חפץ חיים" **"לרבי אלחנן וסרמן זצ"ל: הבדל גדול היה בין הנהגת ישראל בפורים, למול גזרת המן, לבין הנהגתם בחנוכה, אל מול גזרות היונים. בפורים כששלחה אסתר למרדכי בגדים להסיר את שקו מעליו, כדי שיכנס למלך וינסה לדבר איתו להעביר רוע הגזרה, אמר מרדכי: אין השעה ראויה לדיבורים ולשתדלנות, אלא אך ורק לצום ומספד, שק ואפר ותענית, שכן הקב"ה רוצה מאיתנו תשובה. לעומת זאת בחנוכה**

מלכות יון נמשלה לעקרב

אמרו **במדרש** (ויק"ר י"ג) כתיב **"נחש שרף ועקרב"** (דברים ח), **"עקרב"** זה יון מה עקרב יולדת בפעם אחת ששים ששים, כך העמידה מלכות יון מששים ששים. כלומר, היו ממנים כל זמן מה, עוד ששים שרים נוספים. יש להתבונן, מה כוונת חז"ל שדימו את מלכות יון לעקרב, ברור שלא התכוונו לדמיון המספרי שבשניהם ותו לא, אלא רמז נפלא טמנו כאן חז"ל. הנה, קודם יש עלינו להבין דבר נוסף, הקב"ה הטביע טבע בעקרב שיולדת ששים בכרס אחד, לכאורה נראה הדבר מוזר מאוד, הלא אין ממנה תועלת, היא רק מזיקה את הבריות, מדוע הטביע בה הקב"ה שתלד כל כך הרבה? אלא ביאור הדבר כך הוא, אדרבה מפני שהיא מזיקה לבריות וכולם משמידים אותה, טבע בה ה' שתלד ששים בכרס אחד כדי שלא תכחד מן העולם. וזו גם הסיבה ששירת העקרב ב"פרק שירה" היא: **"טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו"**, דכיון שכולם רוצים להורגה ולהכחידה, הטביע בה טבע שתלד ששים בפעם אחת, וזהו שאומרת **"טוב ה' לכל"** גם למי שעושה רע, **"ורחמיו על כל מעשיו"**. כך ביאר הגר"ח קנייבסקי שליט"א.

נמצא א"כ שסיבת ההתרבות של העקרב שלא כטבע העולם, היא משום שחפצים להורגה ולהכחידה, ואם לא היו מתייחסים אליה ולא מחפשים אחריה להורגה, לא היתה מתרבה. כמו כן מלכות יון. מה שהתרבה באופן יוצא מן כלל, ששים שרים, שלא כדרך שאר מלכויות, זהו משום שעם ישראל נתחבר אליהם והחשיבם, וככל שנתחברו אליהם יותר, הרבו אותם יותר, ועשה זאת הקב"ה בכוונה, שיראו עם ישראל ריבויים של מלכות יון שלא כדרך הטבע, כדי שיתבוננו בזה ויתרחקו מהם. אך עם ישראל לא למדו מכך, והשליטו עליהם את מלכות יון עד שעשתה חושך על פני תהום.

וזה צריך ללמדנו מוסר השכל, כאשר רואים אנו שהגויים מצליחים לשלוט בנו, וגוברים עלינו שלא על פי השכל, כל זה מכוחינו! דבכל שאנו מתקרבים אליהם, אף אם המטרה היא להחלישם ולאבדם, אנו מעצימים את כוחם ומרבים את מלכותם. ורק כאשר נתרחק מהם ונתקרב יותר לתורה, נחלישם ונכחידם.

ספר "אוצרות התורה" חנוכה

הלל והודאה, נובעים מרגע של אור

עבודת ההדלקה של נר חנוכה היא, להכניס את נר השבת לתוך 'רשות הרבים' של האדם. לשנות את צורת חייו מהקצה אל הקצה ולהתחיל לחיות עם הבורא עולם

הלכה: אורח בבית מלון

כתב השו"ע (סימן תרעו ס"א): אכסנאי שאין מדליקים עליו בביתו צריך לתת פרוטה לבעל הבית להשתתף עמו בשמן. ובפסקי תשובות (אות א') כתב: ואין לאורח דין 'אכסנאי' אא"כ נתקיימו בו שני תנאים. א) שמתאכסן בבית האחר בלא תשלום. ב) שבעל הבית ששם מתאכסן האורח נמצא שם ומדליק שם נרות חנוכה. ולפי זה המתארח בבית מלון, כיון שמשלם שכר עבור שהייתו שם, נעשה חדרו קנוי לו ודינו כבעל הבית ומדליק שם בברכה אף אם אשתו מדליקה נר חנוכה בביתו. וכן הנמצא בבית הוריו או בבית חבירו והם אינם נמצאים בבית ואינם עתידים לחזור לביתם באותה לילה ולהדליק, ונמצא שם רק האורח, מדליק שם בברכה אע"פ שאשתו בביתו מדליקה שם.

פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: חבר יודע להגיד כדי לדחוק ספק מטריד

ספר "שמחלה"

חקירה: אורח חצר

נחשב כאילו הגיע לקרקע החצר, או שקונה ע"י האורח עצמו (תורת הקנינים ח"ב עמוד פב).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: עסק של רמאות

כומר אחד נטפל לבעל עגלה יהודי ושידלו בדברים, שימיר את דתו. כיון שכל דיבוריו עלו בתוהו, ניסה לשחדו בממון והציע לו סכום כסף ניכר, על מנת שימיר את דתו. גחך העגלון ואמר: עתה כבר ברור לי ללא ספק, שאתה מנסה לרמותני ולהוליכני שולל, שכן כך לימדני אבי עליו השלום: אם יבוא אדם ויציע לך את סוסו תמורת סוסך, ועוד יוסיף לך כסף בעד החליפין, הוי יודע שסוס שלו אינו שווה מאומה.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קמח)

שבת שלום, חנוכה שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

הפתרון של החשמונאים היה לקחת כלי נשק לידיהם, ולצאת להילחם במסירות נפש עצומה, וכך הם, עשו והצליחו. ויש לדעת, כיצד צריך להתנהג בכל פעם, לפי מה שמחליטים מתי מתנהגים כך או אחרת? אלא באר ה"חפץ חיים": שהענין תלוי בסוג הגזירה. יש שהגויים גוזרים גזירות על הגוף, כמו בפורים שרצו להשמיד, להרוג ולאבד את כולם, ויש שמטרתם לאבד את הנפש והם רוצים להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, כמו חנוכה, והנה, גזירת השמדת הגוף היא גזירה שבאה מאת ה', והוא, הלא אינו רוצה לאבדנו, אלא מבקש לעורר אותנו כדי שנגיע לתשובה, לעומת זאת, גזירה המכוונת על הנפש היא מעשה שטן שבו נלחמים נגד היהדות ולא נגד היהודים, ובמקרה כזה רוצה הקב"ה מאתנו מסירות נפש.

ומתוך האור "חנוכה" א'

נס פך שמן

תיאור נס פך שמן מופיע בגמרא (שבת כא:): בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים. והנה כאשר נתבונן בלשון הגמרא נבחין כמה קושיות: מה הלשון "פך אחד של שמן", משמע, שהפך לא היה מלא בשמן, אלא ריק, והיה מיועד להחזקת שמן, ועוד תמוה, מפני מה חתם הכהן גדול את חותמו על אותו הפך, היכן מצינו שהכהן צריך לחתום על השמן? ויתרה מזאת, מצות הדלקת המנורה צריכה להעשות בשמן זית זך, כיצד, אפוא, יצאו ידי חובה בהדלקה כזו, שהיתה שמן של נס, ולא שמן זית? ותרץ זאת בעל "אמרי אמת" זצ"ל על ידי מעשה שהיה: פעם אחת לקחו בבית המקדש פך קטן של שמן, שביכלתו להחזיק כמות של שלושה לוג וחצי, ושפכו לתוכו שלושה לוג וחצי שמן זית זך. אולם, לפליאת כולם, הפך לא התמלא. הערו, אפוא, שוב כמות של שלושה לוג וחצי, ועדיין נותר בפך מקום, המשיכו והערו שמונה פעמים שלושה לוג וחצי, ורק לאחר שמונה פעמים, ניכר בפך שהתמלא. כיון שראו בכך דבר פלא, מיהר הכהן הגדול, חתם את הפך בחותמו והניחו למשמרת. מעתה, מתורצות כל הקושיות: חז"ל מדגישים "פך של שמן", משום שעיקר הנס נעשה בפך עצמו, שהחזיק בתוכו כמות מרובה פי כמה וכמה מן התכולה המקורית שביכלתו להחזיק. חותם הכהן גדול הגיע לאחר שנוכחו לראות את הנס של מועט המחזיק את המרובה, וכן השמן לא היה שמן ניסי, אלא שמן זית שניתן אל תוך הפך.

ומתוך האור "חנוכה" א'

למטה מעשרה

בחנוכה מוריד הקב"ה שכינתו כביכול למטה העשרה טפחים, אל האדם לקרבו.

ספר ימי חשמונים בשם "מאור עינים"

